

[Boligministeren.]

længelse af løbetiden for lån i særlig realkredit først trådte i kraft pr. 1. oktober, ikke har givet anledning til nogen væsentlig nedgang i det påbegyndte byggeri i september måned.

Tilsvarende kan antallet af byggetilladelser til enfamiliehuse skønnes at have ligget på et niveau nogenlunde svarende til gennemsnittet i den øvrige del af andet og tredje kvartal.

Et skøn over udviklingen i det private enfamiliehusbyggeri i årets sidste kvartal må være behæftet med en del usikkerhed. Den netop gennemførte diskontoforhøjelse kunne jo umiddelbart forventes at ville kunne afskrække en del bygherrer fra at gå i gang med byggeri. Ved en vurdering af virkningerne af diskontoforhøjelsen skal man imidlertid være opmærksom på, at forhøjelsen i væsentlig grad var udtryk for en efterfølgende tilpasning i forhold til den stigning, der allerede var sket i renteniveauet. Selv om diskontoforhøjelsen også har givet anledning til en vis stigning i renten, skal man nok være forsigtig med at overvurdere konsekvenserne for nybyggeriet.

En bygherres beslutning om at bygge er nemlig bestemt af mange andre forhold end renten. Endvidere vil et byggeri ofte være forberedt gennem meget lang tid, således at der formentlig skal ske ganske afgørende ændringer i forudsætningerne, før en beslutning om at bygge ændres.

Også den foreliggende mulighed for at finansiere byggeriet med rentetilpasningslån, hvor renter og ydelse på realkreditlånene løbende tilpasses renteutviklingen ved, at renter og ydelse hvert femte år tilpasses de aktuelle renteforhold, vil svække byggeriets rentefølsomhed.

Endvidere vil den formindskelse af de årlige ydelser, der følger af den forlængede løbetid for lån i særlig realkredit, medvirke til at opretholde aktiviteten inden for nybyggeriet. Hvis påbegyndelserne af private enfamiliehuse i årets sidste kvartal efter et forsigtigt skøn vil udgøre omkring 4.000-5.000, vil påbegyndelserne for 1976 som helhed kunne skønnes til i alt omkring 34.000, dvs. nogenlunde svarende til sidste år, hvor der påbegyndtes i alt 33.600 boliger, og selv om påbegyndelsestallene for 1976 betyder, at boligproduktionen på kort sigt bliver lavere end de 40.000 enheder, der i den boligpolitiske aftale fra 1974 blev fremhævet som en rimelig målsætning for

boligbyggeriet, må vi på baggrund af de store økonomiske vanskeligheder, vi er ude i, og som byggeriet nødvendigvis også berøres af, konstatere, at det trods alt er lykkedes at få et betydeligt byggeri i gang.

Beskæftigelsen inden for byggefagene har i den forløbne del af dette år været betydelig bedre end i samme periode sidste år. I september måned 1976 var arbejdsløshedsprocenten således ca. 6 pct. mod over 8 pct. i september 1975 og op imod en 18-20 pct. året forud. Arbejdsløshedsprocenten for byggefagene har generelt ligget lavere end for arbejdsmarkedet under ét. Det hænger utvivlsomt sammen med de beskæftigelsesfremmende foranstaltninger, der blev sat i gang sidste år inden for byggesektoren. Disse foranstaltninger er ved at have udtømt deres virkning, og det spørgsmål, man kan stille, er, hvorledes beskæftigelsen vil udvikle sig inden for byggebranchen i det kommende vinterhalvår. Et skøn over, hvorledes beskæftigelsen vil udvikle sig, må baseres på antallet af påbegyndelser af nyt byggeri, omfanget af det igangværende byggeri samt et skøn over reparationsvirksomheden. Som allerede nævnt ser antallet af påbegyndelser af boligbyggeri ud til at komme til at ligge på stort set samme niveau som sidste år, men påbegyndelsernes fordeling over året bliver anderledes end sidste år. Vi havde store påbegyndelsestal i første halvdel af 1976 og må regne med forholdsvis små begyndelsestal i sidste halvdel, specielt sidste kvartal.

Samtidig må fuldførelserne på grund af de høje begyndelsestal i begyndelsen af året påregnes at blive ret mange. De høje fuldførelsestal sammenholdt med de forventede lave påbegyndelsestal i årets sidste kvartal betyder, at det igangværende byggeri vil falde gennem sidste kvartal i 1976. Påbegyndelserne inden for erhvervsbyggeriet var i andet kvartal 1976 lidt færre end i første kvartal. Oplysningerne om påbegyndelserne i tredje kvartal foreligger endnu ikke. Det kan imidlertid skønnes, at aktiviteten i de sidste to kvartaler vil være vigende i forhold til første halvår. Dette i forening med det mindre igangværende boligbyggeri vil virke dæmpende på aktiviteten i byggesektoren, og et fald i beskæftigelsen ved nybyggeri kan næppe udelukkes.

Reparationsarbejderne må forventes at blive af omtrent samme størrelse som sidste år. Som sagt er de beskæftigelsesfremmende foranstaltningers virkning fra sidste år ved at være ud-